

Stortingets president

Dykkar ref.:
Brev datert 19.04.21

Vår ref.:
2021/799-8/FD V 4/OMT

Dato:
27.04.2021

Anmodning om departementets uttalelse til Dokument 8:279 S

Eg viser til brev frå Utenriks- og forsvarskomiteen av 19. april 2021 med oppfordring om kommentar til representantforslag (Dok 8: 279 S) frå stortingsrepresentantane Liv Signe Navarsete, Per Olaf Lundteigen og Åslaug Sem-Jacobsen, om å utarbeide ein heilskapleg plan for Forsvaret for å nå målsetjingane som er nedfelte i FN's agenda for kvinner, fred og sikkerheit, lov om likestilling og forbod mot diskriminering samt arbeidsmiljølova.

Eg deler synet til representantane om at arbeidet med kvinner, fred og sikkerheit, samt likestilling og mangfald, krev oppfølging for å nå måla som er sette. Ein kultur for mangfald og likestilling gjer organisasjonen betre rusta til å løyse dei komplekse og alvorlege oppdraga Forsvaret er gitt. Dei siste åra er arbeidet intensivert, sjølv om det framleis er behov for meir systematikk.

I svaret mitt på spørsmål til skriftleg svar frå representanten Lundteigen av 24. mars 2021 (Dokument nr. 15:1667 (2020-2021)) gjorde eg greie for ei rekke område der Forsvaret arbeidar aktivt med likestilling og mangfald, slik lov om likestilling og forbod mot diskriminering krev. Eg viste òg til at dette arbeidet har vorte systematisert med aktivitets- og utgreiingsplikta, og at det er stilt tydelege krav til Forsvaret om systematisk og målretta arbeid med å motverka mobbing og seksuell trakassering.

I svaret mitt på spørsmål til skriftleg svar frå representant Navarsete av 24. mars 2021 (Dokument nr. 15:1670 (2020-2021)) opplyste eg at Forsvarsdepartementet er kjent med forkinga som har peika på utfordringar knytte til gjennomføringa av FN-resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerheit i Forsvaret. Manglande utarbeiding av ein heilskapleg gjennomføringsplan har vore ei av desse utfordringane. Eg opplyste òg om at Forsvarsdepartementet har sett i gong tiltak for å sikre at oppdraga som blir gitt Forsvaret blir ivaretekne i tråd med handlingsplanen til regjeringa.

Som representantane viser til i forslaget, er kvinner, fred og sikkerheit eit av regjeringas uttalte prioritetsområde. Det same gjeld arbeidet for mangfald, likestilling og mot diskriminering. Den samla innsatsen på desse områda i forsvarssektoren er del av eit langsiktig og kontinuerleg arbeid, som dei siste 15 åra har vorte gradvis utvikla og

systematisert gjennom auka politiske ambisjonar, tydelegare oppdrag til sektoren, og eit stadig betre kunnskapsgrunnlag. Fleire års forskning, studiar og undersøkingar, har ført til auka forståing for dei forskjellige fagområda og ei klarare forståing for aktuelle tiltak.

Likevel er dette eit langsiktig arbeid der resultatane kjem gradvis over tid. Trass i ei positiv utvikling frå 2018, viser resultatane frå MOST-undersøkinga for 2020 at ein for stor del av personellet i Forsvaret framleis blir utsett for kritikkverdige forhold. Fleire personar rapporterer òg om alvorlege forhold som seksuelle overgrep. Undersøkinga viser samtidig at under halvparten av dei som har opplevd mobbing og trakassering har varsla om dette. Generaladvokatens årsrapport for 2020 peikar på si side på at det i 2020 vart gitt berre éi refsing i Forsvaret knytta til mobbing og seksuell trakassering. Det har ikkje vore saker i 2020 der brot på militær straffelov, knytt til mobbing og seksuell trakassering, har enda med dom.

Forskning og studiar har òg medverka til å identifisere utfordringar knytt til implementering av kjønnspektiv og arbeidet med kvinner, fred og sikkerheit i Forsvaret. Delar av forskinga rettar eit særleg kritisk søkelys på Forsvarets løysing av oppdrag gitt av regjeringa og forpliktingar overfor FN og NATO. Forsvaret opplyser om at manglande kunnskap og systematikk i arbeidet tidlegare har vore ei utfordring i handteringa av oppdraga gitt av regjeringa. Samtidig understreker Forsvaret at internasjonalt er Noreg eit av foregangslanda innanfor gjennomføring av FN-resolusjon 1325. Som ein av grunnleggarane av Nordic Center for Gender in Military Operations (NCGM), og med deployering av Gender Advisors (GENADs) til ISAF/RSM i perioden 2009-15, har det norske Forsvaret vore relativt tungt involvert i agendaen for kvinner, fred og sikkerheit internasjonalt.

Forsvaret opplyser vidare at ein heilskapleg plan for området kvinner, fred og sikkerheit er under utvikling. Planen skal leggje til rette for implementering av tidlegare og nye oppdrag gitt av departementet. For å styrke implementeringsarbeidet i Forsvaret er det òg oppretta ei ny stilling som Gender Adviser i Forsvarsstaben, med ansvar for saksområdet. Forsvaret opplyser at dei òg er i ferd med å ferdigstille ein overordna plan for betre kjønnsbalanse i Forsvaret, og at dei samtidig vil utvikle ein heilskapleg plan for mangfaldsarbeidet i organisasjonen.

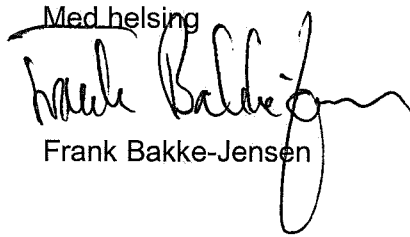
Forsvarssjefen iverksette i 2020 ein revisjon av Forsvaret sitt arbeid på likestillings- og mangfaldsområdet. Formålet var primært å vurdere Forsvaret sitt arbeid med likestillings- og diskrimineringslova. Gjennomføringa av FN-resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerheit ble også omtalt i revisjonsrapporten. Revisjonen kjem med kritikk om manglande systematisk oppfølging, og synleggjer eit betringspotensial i arbeidet med desse fagområda i Forsvaret. Forsvaret er i ferd med å vurdere korleis tilrådingane skal følgjast opp.

Eg meiner at det er viktig for gjennomføringa og måloppnåinga at Forsvaret sjølv eig og står for utvikling av ei slik heilskapleg tilnærming, og at tiltak som er sett i verk blir vidareførte og vidareutvikla som ein integrert del av eit slikt arbeid. I gjennomføringa av arbeidet meiner eg òg at det er viktig at dei konkrete målsettingane innanfor dei ulike fagområda blir operasjonaliserte og følgde opp som separate område innanfor ei heilskapleg tilnærming.

Forsvarsdepartementet vil framover ha sterk oppfølging av dette arbeidet, gjennom tydelege krav til oppdragsløysinga og hyppig rapportering på status. For å sikre ein god gjennomføring, er det viktig at denne oppfølginga skjer innanfor den ordinære styringa av Forsvaret.

Derfor meiner eg at Forsvaret sjølv må få oppgåva med å utvikle dei konkrete planane for det vidare arbeidet.

Med helsing

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Frank Bakke-Jensen', with a large, sweeping flourish at the end.

Frank Bakke-Jensen